

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Yerel Halkın Kırsal Turizm Faaliyetlerine Yönelik Algı ve Desteği

Residents' Perception and Support for Rural Tourism Activities

Shahin AZADALIYEV,** Gökhan AYAZLAR***

** (Sorumlu yazar) Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Süleymaniye, Kaptan-ı Derya İbrahim Paşa Yks. No:5, 34126, Fatih, İstanbul.

ORCID: 0000-0002-9395-3585

E-posta: shahin.azadaliyev@ogr.iu.edu.tr

***Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Turizm Fakültesi, 48170, Kötekli, Muğla.

ORCID: 0000-0002-8839-1418

E-posta: gokhanayazlar@mu.edu.tr

MAKALE BİLGİLERİ

Makale işlem bilgileri:

Gönderilme tarihi: 21 Şubat 2025

Birinci düzeltme: 9 Nisan 2025

Kabul: 12 Mayıs 2025

Anahtar sözcükler: Kırsal turizm,
Yerel halkın algısı, Yerel halkın desteği,
Ekonomik ve sosyokültürel etkiler.

ARTICLE INFO

Article history:

Submitted: 21 February 2025

Resubmitted: 9 April 2025

Accepted: 12 May 2025

Key words: Rural tourism, Perceived
of residents, Support of residents,
Economic and sociocultural impacts.

ÖZ

Bu çalışma, Muğla ilinin Ortaca ilçesindeki yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını ve bu faaliyetlere verdikleri desteği incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nicel bir yöntemle yapılmış olup, 391 katılımcıya anket uygulanmıştır. Örneklem, kolayda örneklem tekniğiyle belirlenmiştir. Veriler, SPSS programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirlik analizi, korelasyon ve regresyon analizleriyle değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulguları, yerel halkın ekonomik ve sosyo-kültürel faydalara olumlu, çevresel etkilerle ilgili ise olumsuz bir tutum sergilediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, yaş, eğitim durumu, meslek ve medeni durum gibi demografik özelliklerin turizme destek verme düzeyini etkilediği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, kırsal turizmin sürdürülebilirliğini sağlamak için ekonomik faydaların adil dağıtılması ve çevresel sorunların en aza indirilmesine yönelik politikaların geliştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Araştırma, kırsal turizmin yerel halk üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılması ve sürdürülebilir turizm politikalarının oluşturulmasına katkı sağlaması açısından önemli bir referans kaynağı oluşturmaktadır.

ABSTRACT

This study aims to examine the perceptions and support of the local residents in the Ortaca district of Muğla towards rural tourism activities. A quantitative research method was used, and a survey was conducted with 391 participants. The sample was selected through a convenience sampling technique. The data were analyzed using confirmatory factor analysis, reliability analysis, correlation, and regression analyses in SPSS software. The findings reveal that the local population holds a positive attitude towards the economic and socio-cultural benefits of rural tourism, while expressing negative views regarding its environmental impacts. Additionally, demographic factors such as age, education, occupation, and marital status were found to influence the level of support for tourism. These results emphasize the need for policies that ensure equitable distribution of economic benefits and minimize environmental concerns in order to achieve the sustainability of rural tourism. This research serves as an important reference for understanding the effects of rural tourism on local communities and contributes to the development of sustainable tourism policies.

Makalenin kaynak gösterme şekli:

Azadaliyev, S. ve Ayazlar, G. (2025). Yerel Halkın Kırsal Turizm Faaliyetlerine Yönelik Algı ve Desteği, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 36 (2): 69 - 88.

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (BMDTÖ), kırsal turizmin diğer ekonomik faaliyetlerle tamamlayıcılığına, istihdama ve gayri safi yurtiçi hasılaya olan olumlu etkilerine, ayrıca

turizm talebinin mevsimselliğin dışında bir dağılım göstermesine olan etkilerine dikkat çekmektedir (BMDTÖ 2021). Bu yönleriyle kırsal turizm, yerel ekonomik büyümeyi ve sosyal değişimi canlandırmak için büyük bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Ulusal ve uluslararası alan-

yazında, araştırmacıların bu potansiyele yönelik yüksek düzeyde bir ilgi gösterdiği görülmektedir. Önceki çalışmalardan günümüze kadar, kırsal turizm potansiyelini konu edinen birçok çalışma bulunmaktadır (Yılmaz ve Gürol 2012; Wang vd. 2013; Mercan ve Yıldız 2014; Carneiro vd. 2015; Denk ve Mil 2016; Roberts vd. 2017; Hjalager vd. 2018; Puška vd. 2019; Türk 2021; Oto ve Kızıllırmak 2022; Koçan vd. 2023). Bu çalışmaları, Freeman'ın (1984) paydaş teorisi çerçevesinde ele almak mümkündür. Teoriye göre, paydaşlar bir organizasyonun amaçlarını başarımından etkilenen ya da bu durumu etkileyen bireyler veya gruplar olarak tanımlanmaktadır. Byrd ve diğerleri (2009), turizm endüstrisinin paydaşlarını turistler, yerel halk, girişimciler ve yerel yönetimler olarak dört temel grupta kategorize etmektedir. Bu bağlamda, kırsal turizm çalışmalarının turistlere (Loureiro ve González 2008; Guzman-Parra vd. 2015), girişimcilere (Zurnacı 2012; Cunha vd. 2020), yerel yönetimlere (Aydın ve Selvi 2012; Hardjosoekarto vd. 2021) ve yerel halka (Verbole 2000; Güney ve Göller 2016) yönelik çeşitlendiği söylenebilir. Kırsal turizmle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaları bibliyometrik olarak inceleyen Alımanoğlu ve Ayazlar (2017), bu tezlerin çoğunun bölgenin kırsal turizm potansiyelini belirlemeye yönelik yazıldığını belirtmektedir. Kırsal turizmle ilişkilendirilen tezlerdeki diğer konu başlıkları arasında yerel halkın ve kamu yöneticilerinin tutumu, ziyaretçi motivasyonu, kırsal kalkınma ve girişimcilik yer almaktadır.

BMDTÖ, kırsal turizmi, ziyaretçinin deneyiminin genellikle doğa temelli faaliyetler, tarım, kırsal yaşam tarzı ile bağlantılı geniş bir ürün yelpazesıyla ilgili olduğu bir turizm faaliyet türü olarak tanımlamaktadır (BMDTÖ 2021). Dolayısıyla kırsal turizm, doğa sporları, kırsal yaşamın günlük aktiviteleri, yerel malların satışı, el sanatlarının gelişimi, tarihi ve kültürel faaliyetlerle yerel düzeyde ticaretin gelişmesi gibi birçok önemli etkiye sahiptir. Bununla birlikte, kırsal alanlar sosyalleşmeyi artırmaktadır. Bu durum hem yerli hem de yabancı turistlerin kültürel entegrasyonuna katkı sağlamaktadır (Soykan 2003). Kırsal turizmin paydaşları arasında önemli bir rolü olan yerel halk ile turizm ilişkisini inceleyen araştırmalar, kırsal turizmin etkileri

veya yerel halkın algıları yaklaşımlarıyla konuyu ele almaktadır. Her iki yaklaşımda da verilerin yerel halktan toplandığı düşünüldüğünde, aslında aynı konuyu çalıştıkları söylenebilir. Bu çalışmada, alan yazın incelenirken her iki bakış açısı aynı anlamda kullanılmıştır. Yerel halkın kırsal turizme yönelik tutumunu inceleyen araştırmalara göre en belirleyici etkenin ekonomik fayda olduğu (Ertuna vd. 2012; Ayazlar 2017; Kulualp ve Sarı 2019) yönünde bulgular söz konusudur. Sosyal değişim teorisine göre (Blau 1986), bireyler değişim sürecinde mevcut olan belirsizliği ve riski otomatik olarak değerlendirecektir. Risk değerlendirme sonuçları, insanların değişim ilişkilerine yönelik tutum ve davranışlarını doğrudan etkiler (Molm vd. 2000). Sosyal mübadelenin doğasında var olan risk ve belirsizlik önemli ölçüde azaldığında, insanların yardım etmek gibi çeşitli özgecil davranışlarda bulunarak yatırımın gücünü artırması daha olasıdır; bu da sonuçta var olan ilişkilerin kalitesini artırır.

Bu çalışmanın temel sorunsalı, kırsal turizmin yerel halk üzerindeki ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel etkilerinin nasıl algılandığıdır. Son yıllarda kırsal turizm, birçok yerel ekonomi için önemli bir kalkınma aracı haline gelmiş olsa da bu tür turizm faaliyetlerinin yerel halkın yaşam standartları ve bölgesel sürdürülebilirlik üzerindeki uzun vadeli etkileri tam olarak anlaşılmamıştır. Yerel halkın turizme dair algılarının, bölgedeki turizm politikalarının şekillendirilmesinde nasıl bir rol oynadığı, bu çalışmanın odaklandığı ana araştırma sorularından biridir. Özellikle, kırsal alanlarda turizmin çevresel ve sosyo-kültürel etkilerinin nasıl algılandığı, ekonomik faydalarla nasıl dengelendiği ve bu algıların bölgesel kalkınma üzerinde nasıl bir etkisi olduğu araştırılacaktır.

Bu bağlamda, yerel halkın ekonomik fayda beklentisinin kırsal turizme yönelik tutumunda oynadığı belirleyici rolün, kırsal turizme yönelik desteğinde de etkili olabileceği düşünülmektedir. Önceki çalışmalarda ele alınmayan bu bakış açısı, araştırmacının temel motivasyonunu oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Muğla'nın Ortaca ilçesindeki yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını ve bu faaliyetlere verdikleri des-

teği incelemektir. Araştırma, yerel halkın ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel etkiler konusunda nasıl algılar geliştirdiğini belirlemeyi hedeflemektedir. Bu çalışma, yerel halkın kırsal turizme yönelik tutumlarını demografik faktörlerle (yaş, eğitim durumu, medeni durum, meslek, bölgedeki yaşam süresi vb.) ilişkilendirerek, sürdürülebilir turizm politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

KURAM

Bu bölümde, kırsal turizmde yerel halk, turistler, turizm işletmeleri ve yerel yönetimler gibi paydaşların rolü ele alınacaktır. Kırsal turizm faaliyetlerinin ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel etkileri, yerel halkın turizme yönelik algıları üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, yerel halkın turizm faaliyetlerine verdiği destek, turizmin faydalarına dair algılarla şekillenirken, çevresel tahribat ve kültürel değişim gibi olumsuz etkiler de bu algıyı olumsuz yönde etkileyebilir. Bölümde ayrıca, yerel halkın turizme dair ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel algılarını şekillendiren faktörler tartışılacak ve bu algıların kırsal turizmin sürdürülebilirliği üzerindeki etkisi incelenecektir.

Kırsal Turizmde Paydaşlar

Turizm, doğası gereği parçalı ve çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu yapı içindeki çeşitli paydaşlar (turizm paydaşları), karmaşık bir şekilde etkileşim ve iş birliği yapmak için farklı motivasyonlara sahiptir (Luštický ve Musil 2016). Turizm paydaşları, bir bölgede turizmin başarısını veya başarısızlığını etkileyen önemli oyuncular ya da bileşenler olarak görülür ve bu destinasyon paydaşları, turizm politikaları üzerinde fikir birliği oluşturmak için birlikte çalışarak birçok potansiyel fayda sağlar. Paydaşlar, diğer tüm paydaşların çıkarlarını dikkate aldığı anda, sektör bir bütün olarak uzun vadede önemli kazanımlar ve başarılar elde etmeye devam eder (Semerciöz vd. 2008). Destinasyonlardaki paydaşlar, turizm planlaması, gelişimi ve yönetiminde kilit oyuncular olarak önemli bir rol oynamakta ve sürdürülebilirlik için yatırımcı, planlayıcı, geliştirici ve organizatör olarak hareket etmektedir. Bu nedenle, pay-

daşların doğru bir şekilde tanımlanması, organizasyonu ve yönetimindeki rolleri ile sorumlulukları son derece önemlidir (Güney 2019).

Kırsal turizmdeki paydaşlar; yerel halk, turistler, işletmeler ve yerel yönetimlerden oluşmaktadır. Yerel halk, kırsal turizmin gelişmesinden doğrudan etkilenen en önemli paydaşlardan biridir. Yerel halkın kırsal turizme verdiği destek, ekonomiye sağladığı katkılarla doğrudan ilişkilidir. Lulu ve diğerleri (2024), kırsal turizmde yerel halkın algılarının zaman içindeki evrimini inceleyerek, bu algıların gelişim sürecinde paydaşların nasıl şekillendiğini ve yerel halkın ekonomik faydaların arttığını düşündükçe turizme verdiği desteği net bir şekilde ortaya koymuştur. Aynı zamanda, Yin ve diğerleri (2024), kırsal turizmde çevresel algılar üzerine yaptığı araştırmada, yerel halkın çevresel faktörleri nasıl algıladığını ve bu algıların turizm kararları üzerindeki etkisini vurgulamıştır.

Merkeze bağlı kalmayan alt kademedan başlayarak üst kademeye doğru gelişen, yerel halk ve işletmelerin yönetimde sorumlulukları olduğu, farklı bir şekilde söylersek turistik yer sayılabilecek arazilerde politika ve strateji geliştirme kademesinde kamunun, özel sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının birleşmesi ve sürdürülebilir turizm kavramı ile paydaşların süreç içerisine katılımının sağlanmasının bir unsuru olarak gösterilmektedir (Sayılır 2021).

Kırsal turizmde yerel halk, turistler, turizm işletmeleri, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları (STK'lar) gibi paydaşlar, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini ve başarısını etkileyen önemli aktörlerdir. Yerel yönetimler, merkezi hükümetten bağımsız olarak bölgedeki halk tarafından yönetilen birimlerdir. Bu birimler, yerel kaynakların etkin kullanımı, altyapı hizmetlerinin sağlanması ve turizmin düzenlenmesinde kritik bir rol oynar. Yerel yönetimlerin, turizmle ilgili planlama ve karar alma süreçlerine katılımı, başarılı bir turizm stratejisinin oluşturulmasında önemli bir faktördür (Negiz ve Akman 2011; Brokaj 2014; Büyükkuru 2019). Sivil toplum kuruluşları (STK'lar), devletin ve özel sektörün eksik kaldığı alanlarda yerel halkın turizm kararlarına katılımını sağlamak ve sektördeki sürdürülebilir-

Yerel Halkın Kırsal Turizm Faaliyetlerine Yönelik Algı ve Desteği

Tablo 1. Paydaşların İşlevleri

Dış Odaklar	Arz Yönetimi	Çevresel Koruma	Toplum Refahı
Pazarlama araştırmaları	Girdileri planlama	Destinasyona yapılacak ziyaretlerin kontrol altında olması	Halka danışmanlık ve enformasyon hizmetlerinin gösterilmesi
Destinasyonun fark edilmesini sağlamak	Kaynakları bilme	Atıkların tekrar kullanımına kazandırılması için araştırmalar	İstihdamın artırılması
Destinasyona yapılacak ziyaretleri ve olunacak yatırımları arttırmak	Ürün çeşitlendirmesi	Kaynakların korunması	Yetki paylaşımı
Mevsimselliği azaltılması	Çekiciliklerin geliştirilmesi	Destinasyondaki etkinliklerin çevresel koruma göz önünde bulundurularak planlanması	Kültürel kimliğin tanınması
Lobicilik ve tanıtım faaliyetleri	Alt yapı ve üst yapının yeterli hale getirilmesi	Tarihi, kültürel ve doğal mirasın yönetimi	Kazançların dağıtımı
İş birliği	Endüstriyel koordinasyonun sağlanması		
Halkla ilişkiler (dış)	Halkla ilişkiler (iç)		

Kaynak: Tablo yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

liği artırmak için faaliyet gösterir. Bu kuruluşlar, turizmde paydaşlar arası iş birliğini teşvik etmek ve sektörel raporlar sunmak gibi önemli görevler üstlenir (Harman 2014; Varol 2017). Turizm işletmeleri, turizm sektörünün temel aktörleri olup, turistlere çeşitli hizmetler sunar. Bu işletmelerin başarılı olabilmesi için, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle uyum içinde olmaları ve değişen tüketici taleplerine göre kendilerini sürekli olarak yenilemeleri gerekmektedir (Buhalis ve Law 2008).

Turistler, bir destinasyonu ziyaret eden kişilerdir ve onların ilgisi ile memnuniyeti, turizmin sürdürülebilirliği için kritik bir öneme sahiptir. Turistlerin davranışları ve beklentileri, bölgenin turizm gelirlerini doğrudan etkiler. Bir bölge için etkili turizm planları yapabilmek, o bölgenin fi-

ziksel, kültürel, ekonomik ve sosyal dinamiklerini doğru bir şekilde anlamayı gerektirir. Bu bağlamda, bölgenin altyapısı, kültürel faaliyetleri ve doğal yapısı gibi unsurlar, turistlerin destinasyonu tercih etmelerinde önemli rol oynar ve bunların doğru bir şekilde analiz edilmesi gerekir (Altanlar ve Kesim 2011; Sayılır 2021).

Yerel halk, kırsal turizmdeki en önemli paydaşlardan biridir. Yerel halkın turizm gelişim planlarına dahil edilmesi ve görüşlerinin alınması, bölgesel turizmin geleceğini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Yerel halkın karar alma süreçlerine katılımı, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşır. Turizm faaliyetlerinin yerel halkın yaşam kalitesi üzerinde doğrudan etkisi vardır. Özellikle kâr odaklı turizm faaliyetlerinin olumsuz etkileri,

yerel halkın bu gelişimi engellemesine veya zarar görmesine yol açabilir. Bu tür sorunları önlemek için yerel halkın tepkilerinin önceden ölçülmesi, doğru turizm politikalarının oluşturulmasına yardımcı olabilir. Yerel halkın turizmi desteklediği ya da karşı çıktığı faktörlerin belirlenmesi, sosyal etkilerin en aza indirgenmesini, yaşam kalitesinin artırılmasını ve olumsuz etkilerin önlenmesini sağlar (Williams ve Lawson 2001; Varnacı vd. 2011).

Yerel Halkın Turizm Algısı: Kırsal Alanlarda Ekonomik, Çevresel ve Sosyo-Kültürel Etkiler

Yerel halkın turizme yönelik genel algısı, turizmin farklı etkilerinin nasıl algılandığına göre değişmektedir. Turizmin sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerinin algılanması, yaygın bir algı olarak kabul edilmektedir. Turizmin ekonomik etkilerine yönelik olumlu bir algının, sosyal ve kültürel etkilerine ilişkin negatif algıları gizleyebileceği düşünülmektedir. Kültürel olumsuzlukların yüksek düzeyde kabul edilmesinin, yerel halkın olumlu ekonomik etkileri görmezden gelmesine yol açabileceği de öne sürülmektedir (Türker ve Türker 2014).

Turizm, uzun yıllardır ekonomik kalkınmayı hızlandıran ve iyileştiren bir faktör olarak yerel halk tarafından büyük bir önemle algılanmaktadır. Yerel halk, turizmin ekonomik faydalarını özellikle istihdam yaratma ve gelir sağlama açısından değerlendirirken, bu ekonomik kazançların yaşam standartlarını yükseltme potansiyeline sahip olduğunu vurgulamaktadır (Aydemir 2021).

Turizmin çevresel etkileri de yerel halkın algılarını şekillendirir. Turizm talebinin şekillenmesinde bölgenin doğal çevresi, özellikle doğa ve tarihi dokusu önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, doğal çevrenin aşırı kullanımının ve tahribatının, telafisi mümkün olmayan çevresel sorunlara yol açabileceği, yerel halkın yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyerek ekonomik girdilerin azalmasına neden olabileceği ifade edilmektedir (Aydemir 2021). Ayrıca, turizmin sosyo-kültürel etkileri, yerel halkın yaşam biçimlerini de dönüştürmektedir. Olumlu etkiler arasında yeni yaşam tarzlarının benimsenmesi,

misafirperverliğin artması ve kültürel mirasın korunması bulunurken, olumsuz etkiler arasında alkol, sigara ve kumar gibi alışkanlıkların yaygınlaşması ve toplumsal yapının istikrarsızlaşması da yer almaktadır (Avcıkurt 2007).

Sonuç olarak, kırsal turizmde yerel halkın ekonomik faydaların yanı sıra çevresel ve sosyo-kültürel etkiler konusundaki düşünceleri, turizme verdikleri desteği doğrudan etkilemektedir. Tong ve diğerleri (2024), yerel halkın turizme verdiği desteğin, ekonomik ve kültürel etkiler ışığında nasıl şekillendiğini detaylandırmıştır. Özellikle, yerel halkın turizme karşı olumlu bir tutum sergileyebilmesi için ekonomik faydaların adil bir şekilde dağıtılması gerektiği vurgulanmıştır. Turizm faaliyetlerinin yerel ekonomiye sağladığı katkılar (örneğin, istihdam fırsatları, yerel işletmelerin büyümesi), yerel halkın turizme verdiği desteği artırırken, turizm gelirlerinin bölgeye geri dönüşü sağlanmalıdır. Tian ve Jiang (2025), çevresel risk algısının yerel halkın turizme verdikleri destekle olan ilişkisini analiz etmiştir. Yerel halkın çevresel riskleri ne kadar yüksek algılsa, ekolojik koruma konusunda o kadar fazla davranış sergiledikleri bulunmuştur. Çalışmanın önemli bulgularından biri, çevresel risk algısının, turizmle ilgili algıları nasıl şekillendirdiği ve sürdürülebilir turizm kalkınmasına nasıl katkı sağladığıdır. Yüksek çevresel risk algısına sahip yerel halk, turizm faaliyetlerinin çevresel etkilerinin azaltılmasına yönelik daha fazla destek vermektedir. Wei ve Lin (2025), etnik köylerde yerel halkın turizmle ilgili algılarının yalnızca ekonomik faktörlere değil, aynı zamanda çevresel ve kültürel faktörlere de dayandığını ortaya koymaktadır. Özellikle, turizmin yerel halkın yaşam biçimini ve kültürel mirasını nasıl dönüştürdüğü, turizmin sürdürülebilirliği açısından kritik bir rol oynamaktadır. Etnik köylerde, kültürel mirasın korunması ve bu mirasın turizmle uyumlu şekilde sunulması, yerel halkın turizme olan ilgisini ve desteğini artırmaktadır.

Yerel halkın algı ve düşünceleri, turizmin geliştirilmesi kapsamında yürütülen politika ve faaliyetlere uyum sağlayamadığında, bu politika ve programlar uygulamada olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Kültürel değerlere duyarlı sür-

dürülebilir bir turizm anlayışının oluşturulabilmesi için, yerel halkın turizmle ilgili beklenti ve algılarına dikkat edilmesi büyük önem taşımaktadır. Sürdürülebilir turizmin uygulanmasında ve planlanmasında, yerel halk ilgili kişi ve kuruluşlarla birlikte çalışmalı ve gerekli tüm kolaylaştırıcı imkânlar sağlanmalıdır (Türker ve Türker 2014).

HİPOTEZLERİN GELİŞTİRİLMESİ

Kırsal turizmin ekonomik etkileri üzerine yapılan araştırmalar, genel olarak olumlu algıları ortaya koymaktadır. Alan yazın incelemesi sonucunda, yerel halkın kırsal turizme yönelik algı ve desteğini etkileyen faktörler üç ana boyutta (ekonomik, sosyokültürel ve çevresel) ele alınmıştır. Bu boyutların turizme yönelik desteği nasıl etkilediğini ölçmek amacıyla ilk üç hipotez geliştirilmiştir. Ayrıca, alan yazında demografik özelliklerin turizm algısı ve desteği üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalardan hareketle; cinsiyet, medeni durum, yaşanan yer, yaş, eğitim durumu, meslek ve bölgede yaşama süresi gibi demografik değişkenlerin etkisini test etmek için on dört hipotez daha oluşturulmuştur. Bu hipotezler, yerel halkın kırsal turizme yönelik algı ve desteğinin demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Paydaş Teorisi'ne göre, turizm faaliyetlerinin ekonomik faydaları, yerel halkın bu faaliyetlere olan tutumunu şekillendirir (Freeman, 1984). Gursoy ve diğerleri (2002), turizm gelirlerinin yerel ekonomiye olan katkısının, yerel halkın turizme destek verme düzeyini artırdığını vurgulamıştır. Castela (2018), turizmin ekonomik faydalarının olumlu algılandığını, ancak kira artışı ve yerinden edilme gibi olumsuz etkilerin de öne çıktığını göstermiştir. Nkemngu (2015), ekonomik kazanç beklentisi yüksek olan bireylerin turizme daha olumlu yaklaştığı ve ekonomik faydaların adil bir şekilde dağıtılmadığı durumlarda yerel halkın turizme olan desteğinin zamanla azalabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, Aydemir (2021), ekonomik algıların turizme yönelik olumlu destekle güçlü bir ilişkisi olduğunu belirtmiştir. Paydaş teorisi ve alanyazında yer alan çalış-

malar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezi geliştirilmiştir:

H1: Ekonomik algı turizme yönelik desteği etkilemektedir.

Avcıkurt (2007), turizm faaliyetlerinin yerel kültürü ve sosyal yapıyı dönüştürme potansiyeline sahip olduğunu, Varol (2017) ise yerel halkın sosyo-kültürel algılarının, turizm geliştirme projelerine desteklerini şekillendirdiğini ifade etmiştir. Gnanapala ve Sandaruwani'nin (2016), yerel halkın turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkileri konusunda hemfikir olmadığını göstermiştir. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezi geliştirilmiştir:

H2: Sosyokültürel algı turizme yönelik desteği etkilemektedir.

Yin ve diğerleri (2024), kırsal turizmde çevresel algılar üzerine yaptığı araştırmada, yerel halkın çevresel faktörleri nasıl algıladığını ve bu algıların turizm kararları üzerindeki etkisini, Aydemir (2021) ise çevresel kaygıların turizme olan desteği azalttığını ve yerel halkın doğal çevreye duyduğu endişelerin, turizme olan desteği zayıflattığını ortaya koymuştur. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezi geliştirilmiştir:

H3: Çevresel algı turizme yönelik desteği etkilemektedir.

Lapuz (2023), dijital dönüşüm sürecinde yerel topluluk güçlendirmesinin bireysel, cinsiyet, politik ve sosyal boyutlardaki önemini, Gursoy ve diğerleri (2019), erkeklerin genellikle turizmin ekonomik faydalarına daha duyarlı olduğunu, kadınların ise kültürel ve çevresel etkileri daha fazla ön planda tutma eğiliminde olduklarını belirtmiştir. Chandralal ve Palliyaguruge (2010), cinsiyetin turizme verilen destek üzerinde önemli bir farklılık yarattığını göstermektedir. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezleri geliştirilmiştir:

H4: Yerel halkın cinsiyetlerine göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.

H5: Yerel halkın cinsiyetlerine göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.

Kulualp ve Sarı (2019), bekar katılımcıların evli katılımcılara göre, turizmin yöreye görsel olarak olumsuz bir etkisinin olduğu görüşüne daha yüksek düzeyde katıldığını incelemiştir. Erkılıç (2019), bekar katılımcıların turizm gelişiminin negatif sosyo-kültürel, ekonomik ve çevresel etkileri algılamaları, evli katılımcıların algılarına göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezleri geliştirilmiştir:

H₆: Yerel halkın medeni durumuna göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.

H₇: Yerel halkın medeni durumuna göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.

Aref ve diğerleri (2009), İran'ın Şiraz şehrinde yürüttükleri çalışmada, yerel halkın turizmin ekonomik etkilerini ikinci sırada olumlu buldukları, Gnanapala ve Sandaruwani (2016) ise kırsal bölgelerde yaşayanların turizmin çevresel etkilerini daha fazla dikkate aldığını ortaya koymuştur. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezleri geliştirilmiştir:

H₈: Yerel halkın yaşadıkları yere göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.

H₉: Yerel halkın yaşadıkları yere göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.

Chandralal ve Palliyaguruge (20x10), gençlerin turizme daha olumlu baktığını ve yaşlıların çevresel kaygılarını daha fazla dile getirdiğini belirtmiştir. Erkılıç (2019), 21-30 yaş aralığındaki katılımcıların diğer yaş gruplarına kıyasla kırsal turizmin sosyo-kültürel, ekonomik ve çevresel olumsuz etkilerine yönelik algılarının anlamlı derecede daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezleri geliştirilmiştir:

H₁₀: Yerel halkın yaş gruplarına göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.

H₁₁: Yerel halkın yaş gruplarına göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.

Halim ve diğerleri (2022), eğitim seviyesi arttıkça turizme yönelik olumlu algının da arttığı, Byrd ve diğerleri (2009) tarafından yapılan çalışmada aynı zamanda eğitim düzeyi yüksek birey-

lerin turizmi bir kalkınma aracı olarak gördüğü, düşük eğitim seviyesine sahip bireylerin ise turizmin olumsuz etkilerini daha fazla vurguladıkları belirtilmiştir. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezleri geliştirilmiştir:

H₁₂: Yerel halkın eğitim durumlarına göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.

H₁₃: Yerel halkın eğitim durumlarına göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.

Gümüş ve Özüpekçe (2009), tarım sektöründe çalışanların ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel algı ortalamaları, diğer meslek gruplarının ortalamalarından farklılaşmaktadır. Karakaş ve Şengün (2017), meslek grupları arasında turizm algılarında dikkat çekici farklılıklar ortaya koymaktadır. Özellikle esnafın, turizmin ekonomik faydalarını diğer meslek gruplarına kıyasla daha az olumlu değerlendirdiği, sosyal katkılar bağlamında ise serbest meslek sahiplerinin algı düzeylerinin diğer meslek gruplarına göre belirgin şekilde yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Alanyazında yer alan çalışmalar bağlamında aşağıdaki araştırma hipotezleri geliştirilmiştir:

H₁₄: Yerel halkın mesleklerine göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.

H₁₅: Yerel halkın mesleklerine göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.

Vargas-Sánchez ve diğerleri (2011), İspanya'nın kırsal bir bölgesinde yaptıkları çalışmada yaşama süresinin turizm algısı üzerinde önemli bir etkisi olduğunu saptamışlardır. Uzun süredir bölgede yaşayan sakinlerin, yeni yerleşenlere göre turizmin olası olumsuz etkileri konusunda daha fazla endişe taşıdıklarını belirlemişlerdir. Styliadis (2018), Yunanistan'ın kırsal bir bölgesinde gerçekleştirdiği çalışmada yaşama süresinin turizm desteğini zaman içinde değiştirdiğini tespit etmiştir. Yaşam süresi arttıkça, turizmin ekonomik faydalarına karşı beklentilerin daha gerçekçi hale geldiğini ve buna bağlı olarak desteğin niteliğinin değiştiğini göstermiştir.

H₁₆: Yerel halkın bölgede yaşama süresine göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.

H₁₇: Yerel halkın bölgede yaşama süresine göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.

YÖNTEM

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında, 391 katılımcıya anket uygulanmış ve veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırmada, ekonomik, sosyokültürel ve çevresel faktörlerin turizme destek üzerindeki etkileri incelenmiş, demografik değişkenlere göre farklılıklar test edilmiştir. Verilerin analizinde doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirlik analizi, korelasyon, regresyon, T-testi ve ANOVA gibi istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır.

Örneklem ve Veri Toplama

Veri toplama işlemi, Muğla'nın Ortaca ilçesindeki çeşitli kamusal alanlarda (parklar, meydanlar, kafe ve restoranların önleri, yerel pazarlar vb.) yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Ortaca'da ikamet eden 51.737 kişi oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü, yüzde 95 güven aralığı ve $\pm 0,05$ örnekleme hatası ile hesaplanmış ve kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak 391 katılımcı seçilmiştir. Veri toplama süreci, 2021 yılının Ekim-Kasım aylarında gerçekleştirilmiştir.

Anketler, araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşmeler yapılarak uygulanmış ve katılımcılar tarafından yerinde doldurulmuştur. Veri toplama sürecinde, katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve gönüllü katılımları sağlanmıştır. Her bir anketin doldurulması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Anketlerin uygulanması sırasında katılımcıların sorularına açıklık getirilmiş ve gerektiğinde yardım sağlanmıştır.

Çalışma için etik kurul izni, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 12.10.2021 tarihinde alınmıştır.

Ölçüm Araçları

Anket, iki bölümden oluşmaktadır: Demografik Bilgiler ve Kırsal Turizm Algı ve Destek Ölçeği. Demografik Bilgiler bölümünde, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi soru yer almakta, Kırsal Turizm Algı ve

Destek Ölçeği ise 19 maddeden oluşan ve 5'li Likert tipi (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) bir ölçekten oluşmaktadır.

Ölçek maddeleri, Nghiêm-Phú'nun (2016) algı boyutu ve Stylidis ve diğerlerinin (2014) destek boyutu ölçeklerinden uyarlanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin Türkçe'ye uyarlanmasında geleneksel çeviri-geri çeviri tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem, bir ölçeğin dilinin hedef dile (Türkçe) çevrilmesini ve ardından bu çevirinin orijinal dile (İngilizce) geri çevrilmesini içeren iki aşamalı bir süreçtir. İlk aşamada, orijinal dildeki ölçek, iki dilli ve konuyla ilgili deneyime sahip bir çevirmen tarafından hedef dile çevrilmiştir. İkinci aşamada ise hedef dilde yapılan çeviri, başka bir çevirmen tarafından orijinal dile geri çeviri yapılmıştır. Bu geri çeviri süreci, anlam kaybı ya da yanlış yorumlamaların önlenmesi adına kritik bir aşamadır. Son olarak, her iki çevirmen arasında yapılan tartışmalar ve düzeltmeler ile dilsel ve kültürel uyum sağlanarak en doğru ve geçerli Türkçe versiyon elde edilmiştir.

Veri Analizi

Verilerin analizi için SPSS 22 istatistik programı kullanılmıştır. Analiz süreci, verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığını test etmek amacıyla çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2.00 ile +2.00 arasında olduğu ve normal dağılıma uygunluklarının tespit edilmesiyle başlamıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik, içerik geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulması ve daha önce kullanılmış ölçeklerin uygulanması ile sağlanmış, yapı geçerliliği doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Veri analizi sürecinde, parametrik testler (t-testi, one-way ANOVA), korelasyon analizi, regresyon analizi ve doğrulayıcı faktör analizi gibi istatistiksel teknikler kullanılarak, yerel halkın kırsal turizme yönelik algı ve desteği kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan yerel halkın demografik özellikleri incelendiğinde, katılımcıların yaş dağılımında en yüksek oran yüzde 36,3 ile 18-29 yaş grubunda tespit edilmiştir; bu grubu yüzde 22 ile 40-49 yaş grubu izlemiştir. Eğitim durumu açı-

Shahin Azadaliyev - Gökhan Ayazlar

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular

Demografik Değişkenler	Gruplar	Sayı (f)	Yüzde (%)
Yaş	18-29	142	36,3
	30-39	63	16,1
	40-49	86	22
	50-59	46	11,8
	60 ve üzeri	54	13,8
	Toplam	391	100
Eğitim Durumu	İlkokul	76	19,4
	Ortaokul	86	22
	Lise	117	29,9
	Üniversite	112	28,6
	Toplam	391	100
Mesleki Faaliyet	Kamu Faaliyeti (memur vb.)	41	12,6
	Özel Faaliyet (çiftçilik, hayvancılık, çiçekçilik vb.)	73	22,5
	İşletmecilik	63	19,4
	Emekli	37	11,4
	Öğrenci	66	20,3
	İşsiz	45	13,8
	Diğer	66	16,9
	Toplam	391	100
Bölgede Yaşama Süresi	0-1 yıl	30	7,7
	2-5 yıl	40	10,2
	6-10 yıl	58	14,8
	11-15 yıl	43	11
	16 yıl ve üzeri	220	56,3
	Toplam	391	100
Cinsiyet	Erkek	240	61,4
	Kadın	151	38,6
	Toplam	391	100
Medeni Durum	Evli	235	60,1
	Bekar	156	39,9
	Toplam	391	100
Yaşanılan Yer	İlçe Merkezi	190	48,6
	Köy	201	51,4
	Toplam	391	100

sından, lise mezunları yüzde 29,9 ile ön planda yer alırken, üniversite mezunları yüzde 28,6 ile buna yakın bir orana sahiptir. Mesleki dağılımda ise özel faaliyetlerde çalışanlar (yüzde 22,5), öğrenciler (yüzde 20,3) ve iş sahipleri (yüzde 19,4) öne çıkmıştır. İkamet süresi açısından katılımcıların çoğunluğu (yüzde 56,3) 16 yıl ve üzeri süredir bölgede yaşamaktadır. Cinsiyet dağılımında erkekler yüzde 61,4 (n=240) ile çoğunluğu oluştururken, medeni durum açısından evliler

yüzde 60,1 (n=235) oranına sahiptir. İkamet yeri bakımından katılımcıların yüzde 51,4'ü (n=201) köyde, yüzde 48,6'sı (n=190) ise ilçe merkezinde yaşamaktadır.

Yerel halkın kırsal turizme yönelik ekonomik, sosyokültürel ve çevresel algıları ile turizme verdikleri destek, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA sonuçlarına göre, sosyo-kültürel boyut haricinde tüm alt boyutların AVE değerleri 0,50'nin üzerinde

Yerel Halkın Kırsal Turizm Faaliyetlerine Yönelik Algı ve Desteği

Tablo 3. Algı ve Destek Boyutu için Doğrulayıcı Faktör Analizi

Boyutlar/İfadeler	Faktör yükleri	AVE	CR	α
Ekonomik		,514	,760	,733
Yaşadığım bölgede turizmin gelişimi altyapı hizmetlerini arttıracaktır.	,643			
Yaşadığım bölgede turizmin iş sayısını arttıracığını düşünüyorum.	,768			
Yaşadığım bölgede turizm yaşam standartını arttırmaktadır.	,735			
Sosyokültürel		,497	,747	,755
Yaşadığım bölgede yapılan turizm faaliyetleri toplumun ruh halini etkilemektedir.	,697			
Turizm bana başka kültürlerden gelen insanlarla tanışma fırsatı sunmaktadır.	,748			
Yaşadığım bölgede turizm için yapılan rekreasyon/turizm tesislerinin kullanılabilir olması beni mutlu eder.	,668			
Çevresel		,556	,788	,790
Turizmden kaynaklı yaşanan gürültü seviyeleri beni rahatsız eder.	,837			
Yaşadığım bölgede turizmin gelişmesi trafik sıkışıklıklarını arttıracaktır.	,681			
Turizmden kaynaklı oluşan kalabalık beni rahatsız etmektedir.	,710			
Destek		,778	,933	,921
Turizmin tanıtımının geliştirilmesi için yapılan uygulamaları destekliyorum.	,890			
Daha fazla turistik faaliyet geliştirmesi için yapılan uygulamaları destekliyorum.	,952			
Daha fazla turizm ürünü geliştirmesi için yapılan uygulamaları destekliyorum.	,887			
Daha fazla turist çekmek için yapılan uygulamaları destekliyorum.	,792			

CR: Composite Reliability, AVE: Average Variance Extracted, α : Cronbach alfa katsayısı
X²/df: 2,662; GFI: ,943; CFI: ,964; RMSA: ,065

çıkış ve CR değerleri AVE değerlerinden yüksek bulunmuştur (Fornell ve Larcker 1981). Bu bulgular, ölçeğin yapı geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir.

Ekonomik algı boyutunda, en yüksek faktör yükü 0,768 ile “iş sayısının artacağı” ifadesine aitken, bunu 0,735 ile “yaşam standartlarının artacağı” ifadesi takip etmiştir. Sosyokültürel algı boyutunda, en yüksek faktör yüküne sahip ifade 0,748 ile “başka kültürlerden gelen insanlarla tanışma fırsatı” sunulmasını belirten ifadedir. Ancak, bu boyutun ortalama faktör yükü 0,497 ile beklenenin altında kalmıştır, bu da ölçeğin farklı kültürel bağlamda uygulanmasından kaynakla-

nabilir. Çevre algısı boyutunda ise gürültü ve kalabalıktan rahatsızlık duyulmasıyla ilgili ifadeler sırasıyla 0,837 ve 0,710 faktör yükleriyle yüksek değerler göstermiştir. Destek boyutunda ise yapılan uygulamaların turistik faaliyetleri destekleme düzeyi 0,952 faktör yüküyle en yüksek değeri almıştır.

Tablo 4’te Cronbach alfa değeri 0 ile 1 arasında değerler almaktadır ve bu değer kabul edilebilir olabilmesi için en az 0,70 olması gerekmektedir. Ancak, soru sayısının az olduğu durumlarda bu değer 0,60 ve üzerinde olması gerektiği düşünülmektedir (Altunışık vd. 2010). Güvenilirlik analizi sonucunda, ölçekte yer alan ifadelerin gü-

Tablo 4. Güvenilirlik Analizi

Boyutlar	Maddeler	Cranbach's Alpha
Ekonomik	5	,733
Sosyokültürel	4	,755
Çevresel	4	,790
Destek	6	,921
Genel	19	,756

venilirliği 0,70'ten yüksek olduğu için, ölçeklerin istatistiksel düzeyde güvenilir ve kabul edilebilir olduğu kanıtlanmıştır.

Korelasyon analizi sonuçları, algı boyutunun alt boyutları ile destek boyutu arasındaki ilişkileri ortaya koymuştur. Ekonomik boyut ile destek boyutu arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = 0,476$; $p < 0,01$). Benzer şekilde, sosyokültürel boyut ile destek boyutu arasında da orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,452$; $p < 0,01$). Çevresel boyut ile destek boyutu arasında ise orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = -0,575$; $p < 0,01$).

Çoklu regresyon analizi sonuçları, H₁, H₂ ve H₃ hipotezlerinin tamamının desteklendiğini göstermiştir ($p < 0,05$; $p = 0,000$). Ekonomik algı ($\beta = 0,285$; $p = 0,000 < 0,05$) ve sosyokültürel algı boyutlarının ($\beta = 0,207$; $p = 0,000 < 0,05$) turizmin ge-

lişimi için verilen destek üzerinde pozitif yönde, çevresel algı boyutunun ise ($\beta = -0,434$; $p = 0,000 < 0,05$) negatif yönde anlamlı etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, tüm hipotezlerin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde desteklendiğini kanıtlamaktadır.

T-Testi, One-Way Anova Testleri

Katılımcıların cinsiyetleri ile kırsal turizme yönelik algı ve destek boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0,05$). Bu sonuçlara göre, H₄ ve H₅ hipotezleri desteklenmemektedir.

Katılımcıların algı ve destek boyutları ile medeni durum değişkeni arasındaki analiz sonuçlarına göre, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Farklılığın nedenine bakıldığında, ekonomik, sosyokültürel ve destek faktörlerinde bekar katılımcıların evli katılımcı-

Tablo 5. Algı Boyutunun Alt Boyutları ile Destek Boyutu Arasında Korelasyon Tablosu

		Destek Boyutu
Ekonomik Boyut	r	,476**
	p	,000
	N	391
Sosyokültürel Boyut	r	,452**
	p	,000
	N	391
Çevresel Boyut	r	-,575**
	p	,000
	N	391

$p < 0,01$

Yerel Halkın Kırsal Turizm Faaliyetlerine Yönelik Algı ve Desteği

Tablo 6. Bağımlı Değişken ve Bağımsız Değişkenler Arası Çoklu Regresyon Analizi

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişken (Destek Boyutu)				
	β	t	Sig.	İkili r	Kısmi r
Sabit	3,535	15,188	,000	-	-
Ekonomik Boyut	,285	4,925	,000	,243	,182
Sosyokültürel Boyut	,207	4,392	,000	,218	,162
Çevresel Boyut	-,434	-12,270	,000	-,529	-,453

F=115,961; p=,000; R=,688; R²=,469

lara kıyasla daha yüksek ortalamalara sahip olduğu, çevresel faktörde ise evli katılımcıların bekar katılımcılara kıyasla daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre, H₆ ve H₇ hipotezleri desteklenmektedir.

Ekonomik ve sosyokültürel boyutlar ile yaşanan yer değişkeni arasında istatistiksel anlamlı farklılıklar bulunmuş (p < 0,05), ancak çevresel ve destek boyutları ile yaşanan yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p > 0,05). Ekonomik ve sosyokültürel boyutlar ile yaşanan yer değişkeni arasındaki anlamlı farklılıklar, ilçe merkezinde yaşayan katılımcıların köyde yaşayan katılımcılara kıyasla daha yüksek puanlara sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sonuçlara göre, H₈ hipotezi desteklenmektedir.

Araştırma bulgularına göre, katılımcıların yaş grupları kırsal turizme yönelik algı ve destek boyutlarında anlamlı farklılıklar göstermektedir. Games-Howel testi sonuçları, 18-29 yaş grubunun ekonomik algı düzeyinin (X = 3,96) 60 yaş üstü gruptan (X = 3,48) daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Sosyokültürel algı düzeyi yaş ilerledikçe azalmaktadır ve en yüksek düzey 18-29 yaş grubunda (X = 3,68) gözlemlenmiştir. Destek boyutunda ise 18-29 yaş (X = 4,27) ve 40-49 yaş (X = 4,19) grupları, 60 yaş üstü gruptan (X = 3,58) daha fazla destek sergilemiştir. Bonferroni testi sonuçları, 60 yaş üstü katılımcıların çevresel algı düzeyinin (X = 3,22) 18-29 yaş grubundan (X = 2,71) daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bu bulgular ışığında, H₁₀ ve H₁₁ hipotezleri desteklenmektedir.

Katılımcıların eğitim düzeyi ile kırsal turizme yönelik algı ve destek boyutları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (p < 0,05). Ekonomik algı boyutunda, eğitim düzeyi yükseldikçe artış gözlenmiş olup, en yüksek puan üniversite mezunlarına (X = 4,12) aittir. Games-Howel testi sonuçları, sosyokültürel boyutta ilkökul ve ortaokul mezunları ile lise ve üniversite mezunları arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ve üniversite mezunlarının en yüksek puanı aldığını (X = 3,73) göstermiştir. Bonferroni testi, çevresel algı düzeyinin ilkökul mezunlarında daha yüksek olduğunu (X = 3,21) ortaya koymuştur. Destek boyutunda ise eğitim düzeyi arttıkça turizme verilen desteğin arttığı ve en yüksek değer üniversite mezunlarında (X = 4,22) olduğu saptanmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, H₁₂ ve H₁₃ hipotezleri desteklenmektedir.

Katılımcıların meslekleri ile kırsal turizme yönelik algı ve destek boyutları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (p < 0,05). Meslek grupları arasındaki "diğer" seçeneği uygun kategorilere dahil edilmiştir. Ekonomik algı boyutunda, kamu faaliyetinde çalışanlar en yüksek düzeyi (X = 4,13) gösterirken, öğrenciler ve işletmeciler benzer düzeyde (X = 3,99) algıya sahip olmuştur. İşsizler ise ekonomik algı boyutunda en düşük puanı almıştır (X = 3,43). Sosyokültürel algı boyutunda, öğrenciler (X = 3,87) ve kamu faaliyetinde çalışanlar (X = 3,81) ön plana çıkarken, emekliler en düşük düzeyi (X = 2,75) sergilemiştir. Çevresel algı boyutunda, emekliler en yüksek değeri (X = 3,37) alırken, işletmeciler en düşük değeri (X = 2,43) elde etmiştir. Destek boyutunda

ise işletmecilik ile uğraşanlar ($X = 4,41$) en yüksek desteği verirken, emekliler en düşük desteği ($X = 3,53$) göstermiştir. Bu bulgular doğrultusunda, H_{14} ve H_{15} hipotezleri desteklenmektedir.

Katılımcıların yaşam süreleri ile kırsal turizme yönelik sosyokültürel algı, çevresel algı ve destek boyutları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0,05$). Ekonomik algı boyutunda ise anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p > 0,05$). Games-Howel testi sonuçları, 0-1 yıldır bölgede yaşayan katılımcıların ($X = 3,72$), 11-15 yıldır yaşayanlara ($X = 3,15$) kıyasla daha olumlu sosyokültürel algıya sahip olduklarını göstermiştir. Çevresel algı düzeyinde, yaşam süresi arttıkça algının yükseldiği ve 16 yıl ve üzeri yaşayan grubun en yüksek çevresel algıyı ($X = 3,02$) sergilediği tespit edilmiştir. Destek boyutunda, 2-5 yıl ($X = 4,50$) bölgede yaşayanların 11-15 yıldır yaşayanlara ($X = 4,00$) kıyasla, 6-10 yıl ($X = 4,33$) yaşa-

yanların ise 16 yıl ve üzeri ($X = 3,97$) yaşayanlara kıyasla turizme daha fazla destek verdiği görülmüştür. Bu bulgular ışığında, H_{16} ve H_{17} hipotezleri desteklenmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma, Muğla'nın Ortaca ilçesinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını ve desteğini inceleyerek, kırsal turizmin yerel halk üzerindeki ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkilerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmanın bulguları, yerel halkın turizm faaliyetlerine yönelik bakış açısının çok boyutlu olduğunu ve bu bakış açılarının bireylerin demografik özelliklerine göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur.

Araştırma sonuçları, yerel halkın turizme yönelik genel algısının olumlu olduğunu, ancak bu

Tablo 14. Hipotezler Tablosu

	Hipotezler	Kabul/Ret
1	Ekonomik algı turizme yönelik desteği etkilemektedir.	Kabul
2	Sosyokültürel algı turizme yönelik desteği etkilemektedir.	Kabul
3	Çevresel algı turizme yönelik desteği etkilemektedir.	Kabul
4	Yerel halkın cinsiyetlerine göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.	Ret
5	Yerel halkın cinsiyetlerine göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.	Ret
6	Yerel halkın medeni durumuna göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.	Kabul
7	Yerel halkın medeni durumuna göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.	Kabul
8	Yerel halkın yaşadıkları yere göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.	Kabul
9	Yerel halkın yaşadıkları yere göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.	Ret
10	Yerel halkın yaş gruplarına göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.	Kabul
11	Yerel halkın yaş gruplarına göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.	Kabul
12	Yerel halkın eğitim durumlarına göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.	Kabul
13	Yerel halkın eğitim durumlarına göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.	Kabul
14	Yerel halkın mesleklerine göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.	Kabul
15	Yerel halkın mesleklerine göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.	Kabul
16	Yerel halkın bölgede yaşama süresine göre kırsal turizme yönelik algılarında farklılık vardır.	Kabul
17	Yerel halkın bölgede yaşama süresine göre kırsal turizme desteklerinde farklılık vardır.	Kabul

algının farklı boyutlarda değişiklik gösterdiğini göstermektedir. Yerel halkın ekonomik ve sosyo-kültürel kazanımlara yönelik algısı genel olarak olumlu yönde, çevresel etkiler konusunda daha fazla endişe taşıdığı belirlenmiştir.

Turizmin bölgeye sağladığı en önemli katkılardan biri ekonomik büyümeye olan olumlu etkisidir. Çalışmanın bulguları, yerel halkın büyük bir bölümünün, turizmin istihdam yaratma, gelir düzeyini artırma ve bölgenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlama potansiyeline olumlu yaklaştığını göstermektedir. Özellikle genç bireyler ve eğitim seviyesi yüksek katılımcılar, kırsal turizmin ekonomik faydalarını daha fazla vurgulamaktadır. Ancak, turizm faaliyetlerinden elde edilen ekonomik faydaların topluma adil bir şekilde dağılması konusunda bazı çekinceler dile getirilmiştir. Turizm faaliyetlerinin yalnızca belirli kesimlere fayda sağlaması durumunda, uzun vadede yerel halkın desteğinde azalma yaşanabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, kırsal turizmin sürdürülebilirliği açısından yerel halka yönelik ekonomik teşviklerin artırılması ve turizm gelirlerinin dengeli bir şekilde dağıtılması büyük önem taşımaktadır.

Çalışmanın bulguları, kırsal turizmin yerel halkın sosyokültürel yapısına hem olumlu hem de olumsuz etkilerde bulunduğunu ortaya koymaktadır. Turizmin, farklı kültürlerle etkileşimi artırarak yerel halkın sosyokültürel yapısına katkı sunduğu belirlenmiştir. Turizm, bölge halkının geleneklerini, kültürel mirasını ve yaşam tarzını dış dünyaya tanıtmayı sağlarken, aynı zamanda yerel halkın farklı kültürlerden gelen turistlerle etkileşim kurmasına olanak tanımaktadır.

Bununla birlikte, bazı katılımcılar, turizmin yerel gelenekler ve kültürel değerler üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği yönünde endişelerini dile getirmiştir. Özellikle yaşlı bireyler, turizmin getirdiği sosyal değişimlerin geleneksel yaşam tarzını ve toplumsal dokuyu olumsuz etkileyebileceğini düşünmektedir. Bu bağlamda, kültürel mirasın korunması ve turizmin yerel kültür ile uyumlu bir şekilde geliştirilmesi, kırsal turizmin sürdürülebilirliği açısından kritik bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Yerel halkın çevresel konulara karşı daha hassas olduğu ve turizmin doğal çevre üzerinde bazı olumsuz etkiler yaratabileceğine dair endişeler taşıdığı ortaya konmuştur. Özellikle gürültü kirliliği, trafik yoğunluğu, doğal kaynakların tüketimi ve çevresel bozulma gibi faktörler, yerel halk tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Bu durum, sürdürülebilir turizm politikalarının önemini vurgulamaktadır. Kırsal turizmin doğa ile iç içe olması nedeniyle, bu alanlarda gerçekleştirilecek turizm faaliyetlerinde çevresel faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Yerel halkın en büyük endişelerinden biri, turizmin doğal yaşam alanlarını bozması ve ekolojik dengeyi olumsuz etkilemesidir. Bu nedenle, ekoturizm ve sürdürülebilir turizm uygulamalarının geliştirilmesi hem turizmin uzun vadeli başarısını hem de çevresel değerlerin korunmasını sağlayacaktır.

Araştırmanın bulguları, kırsal turizmin yerel halkın ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel algıları üzerinde belirgin etkiler yarattığını göstermektedir. Ekonomik algı boyutunda, yerel halkın turizmin iş sayısını artıracığı ve yaşam standartlarını iyileştireceği konusunda yüksek derecede pozitif görüşlere sahiptir. Sosyokültürel algı boyutunda ise turizmin diğer kültürlerden gelen insanlarla tanışma fırsatları sunduğu vurgulanmış, ancak bu boyutun genel olarak düşük bir faktör yüküne sahip olması, kültürel bağlamdan kaynaklanabilecek farklılıkları işaret etmektedir. Çevresel algı boyutunda, turizm faaliyetlerinin yol açtığı gürültü ve kalabalık gibi çevresel sorunların yerel halk tarafından ciddi şekilde rahatsız edici olarak algılandığı bulunmuştur. Son olarak, yerel halkın turizm desteklemesine yönelik en yüksek faktör yükü, turistik faaliyetlerin artırılmasını destekleyen ifadelerle ilişkilendirilmiştir.

Araştırma, yerel halkın genel olarak kırsal turizm faaliyetlerini desteklediğini, ancak bu desteğin bireylerin demografik özelliklerine ve algılarına göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Ekonomik kazanç beklentisi yüksek olan bireyler, turizmi daha fazla desteklemekte; eğitim seviyesi yükseldikçe turizme verilen destek artmakta, çevresel kaygıları yüksek olan bireyler ise turizme daha mesafeli yaklaşmaktadır.

Teorik Çıktılar

Araştırma, yerel halkın ekonomik beklentilerinin turizme yönelik desteği belirleyen en önemli faktörlerden biri olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Ertuna ve Kirbas (2012) tarafından yapılan çalışmada elde edilen sonuçlarla büyük ölçüde örtüşmektedir. Onlar da yerel halkın ekonomik getiriler nedeniyle turizme destek verdiğini ve bu desteğin, özellikle turizm faaliyetlerinin ekonomik refahı artırmasıyla doğrudan ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde, Aref ve diğerleri (2009) tarafından yapılan araştırma, kırsal turizmin ekonomik faydalarının yerel halk tarafından ikinci en önemli faktör olarak görüldüğünü göstermektedir. Ancak, bu çalışmada ekonomik faydalar yerel halk için en öncelikli unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu farklılık, çalışmanın yürütüldüğü bölgenin ekonomik yapısı, turizm sektörüne bağımlılık düzeyi ve yerel halkın ekonomik kalkınma beklentileri ile ilişkilendirilebilir.

Ekonomik algının turizme destek ile pozitif bir korelasyon içinde olduğu bu çalışmada doğrulanmıştır. Nkemngu (2015) benzer şekilde, ekonomik kazanç beklentisi yüksek olan bireylerin turizme daha olumlu yaklaştığını saptamıştır. Ancak, ekonomik faydaların adil bir şekilde dağıtılmadığı durumlarda yerel halkın turizme olan desteğinin zamanla azalabileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda, kırsal turizmin sürdürülebilirliği için ekonomik getirilerin toplum geneline yayılması büyük önem arz etmektedir.

Çalışmanın bulguları, kırsal turizmin yerel halkın sosyokültürel yapısına önemli etkileri olduğunu göstermektedir. Turizm, bölge halkının farklı kültürlerle etkileşimini artırarak yeni deneyimler kazanmalarına olanak sağlamaktadır. Bu bulgu, Chandralal ve Palliyaguruge (2010) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Ancak çalışmanın bulgularına göre, turizmin bazı sosyokültürel riskler içerdiği de gözlemlenmiştir. Özellikle yaşlı bireyler ve uzun süredir bölgede yaşayan katılımcılar, turizmin yerel değerler üzerinde olumsuz etkilere yol açabileceğini düşünmektedir. Bu bulgu, Türker ve Türker (2014) tarafından yapılan çalışmayla benzerlik göstermektedir. Türker ve Türker de turizmin yerel halkın yaşam tarzını ve sosyal

değerlerini değiştirebileceğini, özellikle genç kuşakların farklı kültürel normlara daha fazla maruz kalmasıyla geleneksel değerlerin zayıflayabileceğini belirtmişlerdir.

Bu bağlamda çalışmamızın sunduğu teorik katkı, turizmin sosyokültürel etkilerinin bireylerin yaşına, eğitim seviyesine ve bölgedeki ikamet süresine göre değişebileceğini göstermesidir. Genç bireyler ve eğitim seviyesi yüksek olanlar turizmi daha çok kültürel zenginleşme aracı olarak görürken, yaşlı bireyler turizmin toplumsal yapıyı bozabileceğine dair endişeler taşımaktadır. Bu durum, turizm politikalarının yerel halkın demografik yapısını göz önünde bulundurarak geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çalışma, yerel halkın turizmin çevresel etkilerine yönelik algılarının genel olarak olumsuz olduğunu ortaya koymuştur. Turizmin çevresel bozulmaya yol açabileceği, gürültü ve trafik yoğunluğu gibi sorunlara sebep olabileceği yönünde güçlü bir görüş mevcuttur. Castela (2018) tarafından Lizbon'da yapılan bir çalışmada, turizmin kentsel alanlardaki çevresel etkileri ele alınmış ve benzer şekilde yerel halkın yoğun turist akışı nedeniyle çevresel bozulmadan endişe duyduğu belirtilmiştir. Ancak kırsal turizme yönelik çalışmalarda bu algının daha da belirgin olduğu görülmektedir. Gnanapala ve Sandaruwani (2016), yerel halkın turizmin çevresel etkileri konusunda ikiye bölündüğünü, bazı bireylerin turizmin çevreye zarar verdiğini düşünürken diğerlerinin turizmin doğal kaynakların korunmasını teşvik ettiğine inandıklarını belirtmiştir. Bizim çalışmamızda ise çevresel kaygılar daha belirgin olup özellikle uzun süredir bölgede yaşayan bireylerin turizmin doğal çevreyi olumsuz etkilediğine dair algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çevresel algının turizme destek ile negatif korelasyon içinde olduğu bulgumuz, He ve diğerleri (2021) tarafından Çin'de yapılan çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu çalışmada, turizmin çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uygun şekilde geliştirilmemesi durumunda yerel halkın turizme olan desteğinin zamanla azalabileceği ifade edilmiştir.

Bu araştırma, demografik değişkenlerin (yaş, eğitim durumu, meslek, bölgede yaşama süresi)

turizm algısı ve desteği üzerinde anlamlı farklılıklar yarattığını göstermiştir. Halim ve diğerleri (2022) tarafından Bangladeş'te yapılan çalışmada da benzer şekilde turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerinin yerel halkın yaş, eğitim düzeyi ve mesleklerine göre değiştiği belirlenmiştir. Özellikle eğitim seviyesi arttıkça turizme yönelik olumlu algının da arttığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, Byrd ve diğerleri (2009) tarafından yapılan çalışmayla paralellik göstermektedir. Byrd ve diğerleri, eğitim düzeyi yüksek bireylerin turizmi bir kalkınma aracı olarak gördüğünü, düşük eğitim seviyesine sahip bireylerin ise turizmin olumsuz etkilerini daha fazla vurguladıklarını belirtmiştir. Bu bağlamda çalışmanın teorik katkısı, kırsal turizm politikalarının oluşturulurken yerel halkın demografik farklılıklarının göz önünde bulundurulması gerektiğini ortaya koymasındadır.

Pratik Çıktılar

Bu çalışma, ekonomik faydaların kırsal turizme verilen desteği artıran en güçlü faktör olduğunu göstermiştir. Yerel halk, turizmin istihdam olanaklarını artıracığına ve ekonomik büyümeye katkı sağlayacağına inanmakta, ancak bu faydaların adil bir şekilde paylaşılması gerektiğini vurgulamaktadır. Aref ve diğerleri (2009) çalışması da ekonomik faydaların yalnızca belirli bir kesime ulaşması durumunda yerel halkın turizme yönelik tutumunun zamanla olumsuzlaşabileceğini göstermiştir.

Kırsal turizmin yerel halkın geneline ekonomik fayda sağlayacak şekilde yönetilmesi için küçük ve orta ölçekli işletmelere (butik oteller, çiftlik turizmi, el sanatları vb.) yönelik hibe ve destek programları geliştirilmelidir. Turizm sektöründe çalışacak bireyler için eğitim programları düzenlenmeli, yerel halkın turizmde istihdam edilmesi teşvik edilmelidir. Yerel halkın büyük şirketler yerine kendi girişimleriyle turizmden gelir elde edebilmesi için kooperatifleşme modelleri desteklenmelidir. Bu noktada Halim ve diğerleri (2022) tarafından Bangladeş'te yapılan çalışmada, turizm gelirlerinin doğrudan yerel halka yönlendirilmesi durumunda turizme desteğin yüzde

20 oranında arttığı belirlenmiştir. Bu sonuç, çalışmamızın önerilerini destekler niteliktedir.

Çalışmanın önemli bir çıktısı, çevresel kaygıların yerel halkın turizme desteğini olumsuz yönde etkilediğini göstermesidir. Castela (2018) tarafından Lizbon'da yapılan çalışmada da yoğun turist akışının çevresel tahribata neden olduğu ve bunun yerel halkın turizme yönelik tutumlarını olumsuz etkilediği bulunmuştur. Bu gibi durumların önüne geçmek için ekoturizm ve doğa dostu turizm uygulamaları teşvik edilerek turizmin çevreye zarar vermeden sürdürülebilir hale getirilmesi sağlanmalıdır. Yoğun sezonda turist akışını kontrol altına alacak düzenlemeler (örneğin ziyaretçi kotası) uygulanmalıdır. Yerel halk ve turistler için çevreye duyarlı uygulamaları teşvik eden bilinçlendirme kampanyaları başlatılmalıdır. He ve diğerleri (2021), çevresel koruma politikalarının etkili bir şekilde uygulanması durumunda turizme yönelik destek oranının yüzde 30 oranında arttığını belirtmiştir. Bu da göstermektedir ki sürdürülebilir çevre politikaları yalnızca ekolojik fayda sağlamakla kalmayıp yerel halkın turizme olan desteğini de artırmaktadır.

Turizmin kültürel mirasa etkisi, çalışmamızın önemli bir pratik çıktısıdır. Özellikle yaşlı bireyler, turizmin yerel kültürel değerleri olumsuz etkileyebileceği endişesini dile getirmiştir. Bu bulgu, Türker ve Türker (2014) çalışmasıyla da uyumludur; Türker ve Türker de turizmin kültürel yapıyı değiştirebileceğini ve toplumsal yapıda dönüşüme neden olabileceğini belirtmişlerdir. Kültürel sürdürülebilirliği sağlamak için geleneksel el sanatları, müzik, dans ve mutfak kültürüne yönelik etkinlikler düzenlenerek turizmin kültürel kayıplara yol açması engellenmelidir. Yerel halk, turizm rehberliği ve kültürel etkinliklerin bir parçası haline getirilerek kültürel kimliğin korunması teşvik edilmelidir. Turizm projelerinin yerel halkla iş birliği içinde yürütülmesi, bölgesel kalkınmada sosyal bütünleşmeyi artıracaktır. Ertuna ve Kirbas (2012) çalışması, yerel halkın turizm projelerine aktif katılımının sağlanması durumunda kültürel mirasın korunmasının daha etkin hale geldiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmamız, eğitim düzeyi arttıkça turizme yönelik desteğin de arttığını göstermiştir. Byrd ve diğerleri (2009) çalışması da eğitim düzeyi yüksek bireylerin turizmi ekonomik ve sosyo-kültürel bir fırsat olarak değerlendirdiğini ortaya koymuştur. Turizmin faydaları ve sürdürülebilirlik ilkeleri konusunda eğitim programları düzenlenmelidir. Yerel halkın turizm sektöründe kendi işlerini kurmaları için finansal ve teknik destek sağlanmalıdır. Turistlerin yerel kültüre ve çevreye duyarlı hareket etmelerini sağlamak için bilgilendirici kampanyalar düzenlenmelidir.

Bu araştırma, kırsal turizmin sürdürülebilir kalkınmaya katkısını artırmak için somut politikaların geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Çalışmadan elde edilen pratik çıktılar, yerel halkın ekonomik, çevresel ve sosyokültürel beklentilerini dikkate alan turizm yönetimi modellerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, kırsal turizmin yerel halk üzerindeki etkilerini anlamak adına önemli veriler sunmakla birlikte, bazı sınırlılıklara sahiptir. İlk olarak, araştırma sadece belirli bir bölgedeki yerel halkı hedef almış olup, bulguların genellenebilirliği sınırlıdır. Ayrıca, araştırmada kullanılan anket yöntemi, katılımcıların sadece anketi tamamlamakla ilgili motivasyonlarını ölçebilmiş ve derinlemesine nitel veriler elde edilememiştir. Gelecek çalışmalarda, kırsal turizmin farklı bölgelerdeki yerel halk üzerindeki etkilerini karşılaştıran çok merkezli çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, nitel araştırma yöntemlerinin (örneğin, derinlemesine görüşmeler) kullanılması, yerel halkın turizme dair algılarını daha ayrıntılı bir şekilde incelemeye olanak sağlayabilir. Son olarak, demografik değişkenlerin yerel halkın turizm algılarına olan etkisini daha derinlemesine test eden çalışmalar, turizm politikalarının daha etkili bir şekilde şekillendirilmesine katkıda bulunabilir.

KAYNAKÇA

Alımanoğlu, Ç. ve Ayazlar, G. (2017). Türkiye'de Kırsal Turizm Konulu Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme (2003-2016), *Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi*, 1 (1): 6-12.

- Altanlar, A. ve Akıncı, K. G. (2011). Sürdürülebilir Turizm Planlaması için Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Davranış ve Beklentilerini Anlamaya Yönelik Bir Araştırma; Akçakoca Örneği, *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 3(2): 1-20. https://doi.org/10.1501/Csaum_0000000050
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Aref, F., Redzuan, M. ve Gill, S. S. (2009). Community Perceptions Toward Economic and Environmental Impacts of Tourism on Local Communities, *Asian Social Science*, 5(7): 130-137.
- Avcıkurt, C. (2007). *Turist-Yerel Halk Etkileşimi*. Turizm Sosyolojisi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ayazlar, R. (2017). Kırsal Turizmde Yerel Halkın Tutumu, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(1): 53-69.
- Aydemir, H. (2021). Cittaslow (Yavaş Şehir) Destinasyonlarındaki Yerel Halkın Turizm Algısı: Perşembe İlçesi Üzerine Bir Araştırma. (*Yüksek Lisans Tezi*). Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, E., ve Selvi, M. S. (2012). Kırsal Turizm Tanıtımında Yerel Paydaşların Rolü: Arhavi Örneği, *International Journal of Social and Economic Sciences*, 2(2): 133-144.
- Blau, P. (1986). *Exchange and Power in Social Life*. New York: Routledge Yayıncılık.
- Brokaj, R. (2014). Local Government's Role in The Sustainable Tourism Development of a Destination, *European Scientific Journal*, 10(31): 103-117.
- Buhalis, D. ve Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years after The Internet-The State of Etourism Research, *Tourism Management*, 29(4): 609-623. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2008.01.005>
- Büyükkuru, M. (2019). Turizmin Etkilerinin Yerel Halk ve Diğer Paydaşlar Tarafından Değerlendirilmesine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma: Nevşehir Örneği. (*Doktora Tezi*). Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Byrd, E. T., Bosley, H. E. ve Dronberger, M. G. (2009). Comparisons of Stakeholder Perceptions of Tourism Impacts in Rural Eastern North Carolina, *Tourism Management*, 30: 693-703. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2008.10.021>
- Carneiro, M. J., Lima, J. ve Silva, A. L. (2015). Landscape and The Rural Tourism Experience: Identifying Key Elements, Addressing Potential, and Implications for The Future, *Journal of Sustainable Tourism*, 23(8-9): 1217-1235. <https://doi.org/10.1080/09669582.2015.1037840>
- Castela, A. (2018). Impacts of Tourism in An Urban Community: The Case of Alfama, *Athens Journal of Tourism*, 5(2): 133-148.
- Chandralal, K. P. L. ve Palliyaguruge, K. (2010). Impacts of Tourism and Community Attitude Towards Tourism: A Case Study in Sri Lanka, *South Asian Journal of Tourism and Heritage*, 3(2): 41-49.
- Cunha, C., Kastenholz, E., ve Carneiro, M. J. (2020). Entrepreneurs in Rural Tourism: Do Lifestyle Motivations Contribute to Management Practices That Enhance Sustai-

- nable Entrepreneurial Ecosystems?, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 44: 215-226. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2020.06.007>
- Denk, E. ve Mil, B. (2016). Erzurum Oltu İlçesinin Kırsal Turizm Potansiyeli ve Yerel Halkın Turizm Algılamaları, *International Journal of Social and Economic Sciences*, 6(2): 07-15.
- Dünya Turizm Örgütü-BMDTÖ. (2021). Rural tourism. <https://www.unwto.org/rural-tourism>. Erişim tarihi: 03.03.2025.
- Erkılıç, E. (2019). Yerel Halkın Turizm Algısı ve Turizmin Gelişimine Yönelik Tutumları: Rize Örneği, *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 3(1): 66-82. <https://doi.org/10.30625/ijctr.550650>
- Ertuna, B. ve Kirbas, G. (2012). Local Community Involvement in Rural Tourism Development: The Case of Kastamonu, Turkey, *PASOS Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*, 10(2): 17-24. <https://doi.org/10.25145/j.pasos.2012.10.023>
- Ertuna, B., Güney, S., Güven, Ö., ve Aydemir, N. (2012). Yerel Halkın Kırsal Turizm Gelişimine Katılma İsteğini Etkileyen Unsurlar: Kastamonu Örneği, *International Journal of Social and Economic Sciences*, 2(2): 59-66.
- Fornell, C., ve Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error, *Journal of Marketing Research*, 18(1): 39-50. <https://doi.org/10.1177/002224378101800104>
- Freeman, R.E. (1984). *A Stakeholder Approach Strategic Management*. Boston MA: Pitman Yayıncılık.
- Gnanapala, W. A. ve Sandaruwani, J. A. R. C. (2016). Socio-Economic Impacts of Tourism Development and Their Implications on Local Communities, *International Journal of Economics and Business Administration*, 2(5): 59-67.
- Gursoy, D., Ouyang, Z., Nunkoo, R., ve Wei, W. (2019). Residents' Impact Perceptions of and Attitudes Towards Tourism Development: A Meta-Analysis, *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 28(3): 306-333. <https://doi.org/10.1080/19368623.2018.1516589>
- Guzman-Parra, V. F., Quintana-García, C., Benavides-Velasco, C. A. ve Vila-Oblitas, J. R. (2015). Trends and Seasonal Variation of Tourist Demand in Spain: The Role of Rural Tourism, *Tourism Management Perspectives*, 16: 123-128. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2015.07.014>
- Gümüş, N., ve Özüpekçe, S. (2009). Foça'da Turizmin Ekonomik, Sosyal, Kültürel ve Çevresel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Görüşleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2): 398-417.
- Güney, C. (2019). Destinasyon Yönetiminde Liderliğe İlişkin Paydaş Analizi: İstanbul İlinde Bir Araştırma. (*Yüksek Lisans Tezi*). Sakarya: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Güney, D., ve Göller, V. (2016). Kırsal Turizm Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımının Belirlenmesi: Misi Köyü Örneği, *Turizm Akademik Dergisi*, 3(2): 25-36.
- Halim, M. A., Mawa, J., Deb, S. K. ve Nafi, S. M. (2022). Local Community Perception About Tourism Impact and Community Support for Future Tourism Development: A Study on Sylhet, Bangladesh, *Geo Journal of Tourism and Geosites*, 44(4): 1260-1270. <https://doi.org/10.30892/gtg.44410-942>
- Hardjosoekarto, S., ve Lawang, R. M. (2021). The Role of Local Government on Rural Tourism Development: Case Study of Desa Wisata Pujonkidul, Indonesia, *International Journal of Sustainable Development & Planning*, 16(7): 1299-1307. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.160710>
- Harman, S. (2014). Sivil Toplum Kuruluşlarının Turizm Sistemindeki İşlevleri Üzerine Bir İnceleme, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(26): 343-360.
- He, Y., Gao, X., Wu, R., Wang, Y. ve Choi, B. R. (2021). How Does Sustainable Rural Tourism Cause Rural Community Development?, *Sustainability*, 13(24): 13516. <https://doi.org/10.3390/su132413516>
- Hjalager, A. M., Kwiatkowski, G., ve Østervig Larsen, M. (2018). Innovation Gaps in Scandinavian Rural Tourism, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 18(1): 1-17. <https://doi.org/10.1080/15022250.2017.1287002>
- Karakaş, A., ve Şengün, H. İ. (2017). Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Yönelik Tutumları, *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(15): 183-202.
- Koçan, N., Alkan, M. O., Aktaş, E., ve Köseoğlu, F. (2023). Değirmencik Köyünün (Safranbolu) Kırsal Turizm Potansiyelinin Araştırılması, *Kent Akademisi*, 16(1): 56-70. <https://doi.org/10.35674/kent.1105332>
- Kulualp, H. G., ve Sarı, Ö. (2019). Destekleme Davranışı ve Sosyal Değişim Teorisi Kapsamında Kırsal Turizmin Etkilerinin Değerlendirilmesi, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1): 643-666. <https://doi.org/10.33206/mjss.469686>
- Lapuz, M. C. M. (2023). The Role of Local Community Empowerment in The Digital Transformation of Rural Tourism Development in the Philippines, *Technology in Society*, 74: 102308. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2023.102308>
- Loureiro, S. M. C., ve González, F. J. M. (2008). The Importance of Quality, Satisfaction, Trust, and Image in Relation to Rural Tourist Loyalty, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 25(2): 117-136. <https://doi.org/10.1080/10548400802402321>
- Lulu, L., Ramachandran, S., Bidin, S., Subramaniam, T., ve Chaoyi, C. (2024). A Bibliometric Analysis of Residents' Perceptions in Rural Tourism Development Using CiteSpace, *Tourism Planning & Development*, 21(4): 438-461. <https://doi.org/10.1080/21568316.2023.2209057>
- Luštický, M. ve Musil, M. (2016). Towards A Theory of Stakeholders' Perception of Tourism Impacts, *Czech Journal of Tourism*, 5(2): 93-110. <https://doi.org/10.1515/cjot-2016-0006>
- Mercan, Ş. O., ve Yıldız, A. (2014). Çanakkale'nin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Bölgesel Turizm Gelişimi Açısından Önemi, *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 7(1): 58-61.
- Molm, L. D., Takahashi, N. ve Peterson, G. (2000). Risk and Trust in Social Exchange: An Experimental Test of A Classical Proposition, *American Journal of Sociology*, 105(5): 1396-1427.
- Negiz, N. ve Akman, E. (2011). Yerel yönetimlerin Turizme Yönelik ve Turizmi Etkileyen Hizmetleri: Olması Ge-

- reken-Gerçekleşen Düzleminde Bir Değerlendirme, 1. Uluslararası 4. Ulusal Eğirdir Turizm Sempozyumu, Isparta. 1-4 Aralık 2011, 773-786.
- Nghiêm-Phú, B. (2016). Perceptual and Functional Antecedents of Local Residents' Support-for-Tourism: Findings of a Study in Hanoi, Vietnam, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 21(4): 375-397. <https://doi.org/10.1080/10941665.2015.1050423>
- Nkemngu, A. P. (2015). Quality of Life and Tourism Impacts: A Community Perspective, *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 4(1): 1-13.
- Oto, S., ve Kızıllırmak, İ. (2022). Erzincan'ın Kemaliye İlçesinin Kırsal Turizm Kapsamında İncelenmesi, *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2): 146-155. <https://doi.org/10.47257/busad.1162841>
- Puška, A., Stojanović, I. ve Maksimović, A. (2019). Evaluation of Sustainable Rural Tourism Potential in Brcko District of Bosnia and Herzegovina Using Multi-Criteria Analysis, *Operational Research in Engineering Sciences: Theory and Applications*, 2(2): 40-54. <https://doi.org/10.31181/oresta190261p>
- Roberts, L., Hall, D. ve Morag, M. (2017). *New Directions in Rural Tourism*. Abingdon: Routledge Yayıncılık.
- Sayılır, E. (2021). Destinasyon Pazarlaması Kapsamında Paydaş Analizi: Çanakkale İli Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Semerciöz, F., Dönmez, D. ve Dursun, M. (2008). Relationships Between Destination Management Organizations and Destination Stakeholders a Research in Regions of Marmara, Aegean and Mediterranean in Turkey, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1: 87-101.
- Soykan, F. (2003). Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi için Öneri, *Ege Coğrafya Dergisi*, 12(1):1-11.
- Stylidis, D. (2018). Residents' Place Image: A Cluster Analysis and Its Links to Place Attachment and Support for Tourism, *Journal of Sustainable Tourism*, 26(6): 1007-1026. <https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1435668>
- Stylidis, D., Biran, A., Sit, J. ve Szivas, E. M. (2014). Residents' Support for Tourism Development: The Role of Residents' Place Image and Perceived Tourism Impacts, *Tourism Management*, 45: 260-274. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2014.05.006>
- Tian, X., ve Jiang, Y. (2025). Exploring Behavioral Determinants of Residents' Ecological Conservation in Rural Tourism Development, *Scientific Reports*, 15(1), 1826. <https://doi.org/10.1038/s41598-025-85571-5>
- Tong, J., Li, Y., ve Yang, Y. (2024). System Construction, Tourism Empowerment, and Community Participation: The Sustainable Way of Rural Tourism Development, *Sustainability*, 16(1): 422. <https://doi.org/10.3390/su16010422>
- Türk, O. (2021). Muş İlinin Gastronomi Turizmi Potansiyeli ve SWOT Analizi, *Journal of International Social Research*, 14(77): 1203-1213.
- Türker, G. Ö. ve Türker, A. (2014). Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği, *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(1): 81-98.
- Vargas-Sanchez, A., Porrás-Bueno, N., ve de los Ángeles Plaza-Mejía, M. (2011). Explaining Residents' Attitudes to Tourism: Is A Universal Model Possible?, *Annals of Tourism Research*, 38(2): 460-480. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2010.10.004>
- Varnacı, U. F. ve Somuncu, M. (2011). Kültürel Peyzajın Korunması ve Turizm İlişkisi Bağlamında Yerel Halkın Görüşleri: İhlara Vadisi Örneği, *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 3(2): 21-36. https://doi.org/10.1501/Csaum_0000000051
- Varol, F. (2017). Kültürel Miras Yönetiminde Sürdürülebilirlik: Konya Turizm Paydaşlarına Yönelik Bir Araştırma. (Doktora Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Verbole, A. (2000). Actors, Discourses and Interfaces of Rural Tourism Development at The Local Community Level in Slovenia: Social and Political Dimensions of The Rural Tourism Development Process, *Journal of Sustainable Tourism*, 8(6): 479-490. <https://doi.org/10.1080/09669580008667381>
- Wang, L. E., Cheng, S. K., Zhong, L. S., Mu, S. L., Dhruva, B. G., ve Ren, G. Z. (2013). Rural Tourism Development in China: Principles, Models and The Future, *Journal of Mountain Science*, 10: 116-129. <https://doi.org/10.1007/s11629-013-2501-3>
- Wei, Y., ve Lin, L. (2025). The Measurement of Multiple Influence Paths of Residents' Positive Perception in Ethnic Minority Village Tourism Destinations: A Case Study of Ping'an Zhuang Village in Longsheng County, *Frontiers in Sustainable Tourism*, 3:1500165. <https://doi.org/10.3389/frsut.2024.1500165>
- Williams, J. ve Lawson, R. (2001). Community Issues and Resident Opinions of Tourism, *Annals of Tourism Research*, 28(2): 269-290. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(00\)00030-X](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(00)00030-X)
- Yılmaz, G. Ö., ve Gürol, N. K. (2012). Balıkesir İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23): 23-32.
- Yin, J., Feng, J., ve Jia, M. (2024). Research on Rural Tourism Environment Perception Based on Grounded Theory A Case Study of Beishan Village, Zhuhai City, Guangdong Province, China. *Heliyon*, 10(11):1-15.
- Zurnacı, N. (2012). Kırsal Turizmde; Girişimcilik ve Örgütlenme, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23): 65-70.

Yerel Halkın Kırsal Turizm Faaliyetlerine Yönelik Algı ve Desteği

Shahin AZADALIYEV

Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi İktisat Fakültesi Turizm ve Otelcilik bölümünden mezun oldu (2020). Yüksek lisans derecesini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nden Turizm İşletmeciliği dalından (2022) aldı. Doktora eğitimini İstanbul Üniversitesi'nde Turizm İşletmeciliği dalında yapmaktadır (2022 yılından itibaren). Temel çalışma alanları sürdürülebilir turizm, rekreasyon yönetimi, turizm yönetimi, turizmin etkileridir.

Gökhan AYAZLAR

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü'nden mezun oldu (1994). Yüksek lisans derecesini Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'ndan aldı (2004). Doktora derecesini Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'ndan aldı (2012). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde çalışmaya başladı (2013). Doçentlik unvanını Turizm İşletmeciliği alanında aldı. Profesörlüğe Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde yükseltildi. Halen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü'nde görev yapmaktadır. Temel çalışma alanları turizm işletmeciliği, turizm sosyolojisi, kırsal turizm ve sürdürülebilir turizmdir.